

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannis|| Climaci Ab-||batis Montis|| Synai,|| Scala Paradisi

Johannes <Climacus>

Coloniae, 1583

VD16 J 520

De sacra corporis & animæ quiete, Gradus XXVII.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55433)

XXVII.

Os quidem, cum simus veluti emptitij quidam serui, atque immundissimis vitijs obnoxij, ex hoc ipso dolos quoque & mores & imperia etiam astutias eorum, qui infelici animæ nostræ diu dominati sunt, spirituum vel tantisper nouimus. Alij vero sunt, qui per operationem sancti spiritus, & quod his iam liberati sint, artes omnes illorum probe callent. Ali^{us} enim est, qui ex dolore infirmitatis conijcit. Et alius qui ex sanitatis gaudio, & requie morbi mœrorem coniectura comprehendit. Itaque ut imbecilles trepidamus ² admodum de tranquillissimo quietis portu in hoc opere philosophari, non ignoantes eandem quandā sancti conuentus mentis semper assistere panemque ex ea videlicet animam diripere conari, quem cum ori suo apposuerit iam inde cursu discedere atque illum secretius comedere. Quo circa ne cani huiusmodi locum demus, per nostrum sermonem, utque occasionem amputemus querentibus occasionem, ne plus etiam arbitrati sumus, his qui in ardore prælij summa animi virtute & constantia constituti sunt, imperatoris nostri bellatoribus, modo de pace discere. Id solum dicimus quod hi qui fortiter pugnant, tranquillitatis etiam & pacis coronis donandi sunt. Ceterum ne quem fortasse contristemus, si sermonem de hoc indiscussum relinquamus, pauca si placeat veluti sub discretionis forma nunc sequamur. Est quidem corporis quies morum ac sensuum cognitio ac moderatio, quies autem animæ est cogitatio ³ scientia, atque suribus inuiolabilis intentio.

Quietis

Quietis amicus est fortis quidam & pertinax
 gilque sensus, semper in cordis ianuis excubans
 cogitationesque accedentes aut necans aut remo-
 uens. Qui sensu cordis intimo quiescit, quod de-
 ximus intelligit & recognoscit. Qui vero adhuc
 infans est, hoc quia non gustauit, ignorat. Quietis
 sectator prudens verbis non indigebit, verba enim
 illustrantur operibus. Initium quietis est strepitus
 omnes, ut qui fundum animae perturbant, amo-
 uere. Finis vero tumultus non metuere, sed in-
 eos sine ullo eorum sensu durare. Quietis amicus
 qui progrediens & non verbo progrediens est.
 Mansuetus est totius charitatis domicilium.
 difficile ad verba moueri & immobilis esse
 raundiam solet. Quid autem huic contrarium
 satis constat. Quietis est æmulus is qui incorporea
 substantiae proprietatem in fragili corporis do-
 mo (quod est omnino mirabile) concludere nititur.
 Obseruat quidem murem, quæ hunc venatur bo-
 stiola. Intellectualem vero dæmonem, quietis so-
 litarij intentio. Non sit tibi vile vel reiiciendum hoc
 documentum. Sin vero alias, nondum quid si-
 quies agnouisti. Verus monachus profecto non in-
 erit, ut monachus alteri monacho adiunctus. Mon-
 chus enim summa opus habet vigilantia, & in
 omni elatione vacua. Priori quod de sæpe alter op-
 tulit, secundo vero cooperatur angelus. Intellectu-
 les virtutes spiritualiter quietis sectatori simul
 stant: atque vna ministrant & in eo veluti in iuca-
 do diuersorio libentius inhabitant. Quid huic
 contrarium tacebo. Dogmatum ingens est &
 profunditas: mens autem solitarij non absque pe-
 riculo insiliet in ea. Tutum non est cum vobis
 neque cum passione aliqua theologiam attinge-
 re. Cella solitarij conclusio corporis est, inuolucrum
 habet

habet domicilium scientiæ. Is qui animæ morbo laborans quietem solitudinis arripere nititur, ei similis est qui ex naui in pelagus exiliens per tabulam ad terram peruenire querit. Quicumque aduersus carnem luctantur his suo tempore quies erit, si tamē ducem nacti fuerint. Ei enim qui solus hanc persequitur angelica virtute opus est. Est autem mihi sermō de his qui reuera quietem & corpore & spiritu sectantur. Solitarius negligens mandacia loquetur, & per ænigmata se à quiete destitisse hominib. persuadere quæret. Cum reliquerit cellam dæmones culpat, latetque seipsum miser quod dæmon effectus sit. Vidi ego quietis studiosos flagrantissimos suum in Deum desiderium inexplēbilitē per huiusmodi quietem impleuisse, & ignem igne, desideriumque desiderio genuisse. Solitarius est forma terrestris angeli, qui orationem suam carta desiderij & sollicitudinis literis desidia & torpore libe auit. Solitarius est qui reuera clamare potest: Paratū cor meum Deus. Solitarius quietus ille est, qui ait: Ego dormio, & cor meum vigilat. Claude ianuam cellule corpori & linguæ ianuā locutioni, interteriorēq; animi fenestram spiritibus immundis. Serenitas quidem ac meridianus sol nautæ patientiam arguit, necessariorū verō indigētia quietis solitarij tolerantiam ostendit. Ille quidem indignans innatat undis, hic autem acedia pressus miscetur multitudini. Ne timeas sonituū ludibria luct^o q̄ppe formidinem nescit, neq; illa agitur. Quorum mēs veraciter orare didicit, hi Deo facie ad faciē tanquam regi ad aurem loquuntur. Hi autem quorum os orat, ei similes sunt qui regi coram omni senatu procidunt. Qui autem in seculo moratur, hi in medio totius multitudinis plebis regē obsecrant.

erant. Si artem orandi didicisti, q̄ diximus nō
ignorabis. In sublimi quodā loco residēs, templū
obserua, si tamen id facere nosti, & tūc perspicere
quomodo, quando, qua ex parte, quot, & quibz
res irrūpere ac furari botros veniant. Cum fanguis
ta fuerit intentio, surgēs orabit & iterū residēs
vtiliter priorem operationem tolerabit. Volens
quidā hāc expertus de his subtiliter diligentius
differere, sed timuit nē quādo pietatis operatio
negligentiores faceret, verborumq; strepitum
rentes atq; alācres terreret. Qui de quiete subli-
ter & diligenter & summa cū scientia differit, a-
uersum se dāmones excitat. Nemo quippe alius
horū turpitudines immisericordiasq; ac nocē-
tias ita in apertum producere potest. Qui solita-
riam arripit quietē profundū mysteriorū nouit.
Non autē in illud prius descēdit, quam fluctuan-
tiumq; tumultus vel audierit, vel viderit
vel eis etiā fortasse fuerit respersus. Cōfirmat
tem hoc quod diximus, magnus Apostolus Pau-
lus, qui nisi in paradysum velut in quandā fecer-
tissimam quietē raptus fuisset, nunquam probē
ēto arcana verba audire potuisset. Quieta auris
cipiet à Deo grandia. Idcirco & in Iob, quies
sapiētissima dicebat: Putas nē suscipiet auris mea
ab eo ingentia? Solitarius quietus est, qui ita om-
nes absq; odio fugit, nolens intermissione diuina
dulcedinis pati, sicut alius propte & festinans
curreret. Perge bonaq; tua celerius disperge (vel
dare enim moram temporis habet) & da pauperi-
bus monachis, vt tibi per orationum suffragia
quietem solitariā concurrāt, & tolle crucē tuam
eam per obedientiam baiulans, onusq; ampu-
tionis tuæ voluntatis fortiter tolerans, & tum
q̄ sequere me ad coniunctionē beatissimæ & pa-
ciētiæ

eidissima quietis, & docebo te virtutum intelle-
ctualiū [Angelorum] visibile actionē, p̄claramq; cō-
uersationē. Nunq̄ illi satiabūtur in secula seculo-
rum laudare conditorē, neq; is qui cœlum quietis
fuerit ingressus vnq̄ fatigabitur creatorē collau-
dare. Non erunt de materia solliciti, quibus est na-
tura agilis, & omni materia libera, neq; de alimē-
to. Hi enim cum ex materia per naturā sint, ma-
teriā tamen omnē ex esserūt. Nō alentur prio-
res vllō cibo, neq; indigebūt secundi possessione.
Nō erunt solliciti illi de pecunijs vel possessioni-
bus, neq; isti de vexatione spirituum nequā. Non est
cœlestibus visibilis vllius creaturæ desiderium, neq;
in terrenis inest cōcupiscentia vllius aspectus, quē
sensus attingat. Nunq̄ desistent illi in charitate
proficere, nec isti quidem quotidie cum illis pro-
fectu isto contendere. non sunt illis ignota pro-
fectuum diuitiæ neque istis assensionis amor in-
cognitus. Non desistent, quousque ad ipsa Sera-
phim pertingant, neq; vnquā fatigabuntur, quo-
ad angeli fiant. Beat⁹ qui sperat: ter totide Beatus,
qui id futurus est quod sperat: Angelus, cum id
consecutus fuerit quod sperat.

*Compara-
tio anacho-
retarum et
Angelorū.*

De differentia quietis.

Vnt in omnibus disciplinarum statibus, quod
Seriam omnibus manifestum est, sententiarum
voluntatumque differentia. Neq; enim sunt
omnia perfecta ob defectum studis virtutisque
indigentiam. Sunt igitur qui per potum istum
simo vero palagus, siue magis fortasse profundū
ingrediuntur, quod ad continendum os atque ad
fratrandas anticipationes corporis imbeciliores
sint: alij quidem proni nimis ad iracundiā, cum
tares sint, vt hanc cū multitudine degentes misere-
ri supe-

ri superare non possint: alij rursus ideo, quod
tu magis proprio atque consilio, quam aliorum
dictu ex nimia elatione nauigare decreuerut: alij
quod in medio materiæ constituti, materia ab-
nere non possint: nonnulli quidem vt secreta
solitudinis studiosiores fiant, alij vt secretius de-
berius pro culpis seipfos conterentes verberent
quidam vt per hoc sibi gloriam acquirant: alij
item alij (si tamen cum venerit filius hominis
iusmodi inueniet super terram) qui ob delicta
sistim diuinæ charitatis & dulcedinis sanctæ
solitariae quieti coniuncti sunt, qui tamen hoc
prius fecerunt, quam omni acediae libellum
repudij. Eius enim coniunctio, priori illi com-
rata fornicatio existimatur. Secundum eam, quæ
mihi data est, admodum tenuem scientiam, vnde
chitect⁹ parum sapiens scalam ascensionis fabrica-
tus sum: videat autem vnusquisque quonam
modo consistat, an vt nutu suo viuatur, an vt hominum
gloriam capiat, an propter imbecillitatem linguae
siue ob iracundiæ incontinentiā, siue ne cui res
tiosè afficiatur, dum opportunitas sit: siue vt pa-
nas reatus à se exigat, siue vt studiosus fiat, siue
diuinæ charitatis ignem suauissimum acquirat.
Erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. Sep-
quippe sunt hebdomadæ præsentis sæculi opera-
ones, quarum alia acceptabiles alia reprobæ sunt.
Et aua vero futurum potius sæculum significat. Cu-
tius obseruat solitarius monachus ferarum belua-
horas, alioquin conuenientes laqueos tendere
poterit. Si iam perfectè discessit cui repudium
[acedia] labor iam necessarius non erit, sin
adhuc procatius incumbit, nescio quo pacto
escere possim. Cur quæso nō tanta apud Tabe-
nitas & quanta apud Seythicam heremum fuerit
luminis

luminaria? Qui intelligit intelligat, ego enim id dicere nequeo, imò verò nolo. Degunt in hoc profundo qui vitia imminuant. Item qui psallendo plurimum in oratione perseverant: & qui contemplationi intentius vacent. Secundum propositum scilicet modum problema istud inquiratur. Qui capit in Domino capiat. Sunt animæ quædam negligentes immorâtes in cœnobijs, quarum desideria cum materia facile suppeteret, in perditionem præfectè percipitæ sunt. Sunt item qui negligentiam suam per alio um contubernium & societatem repulerunt. Quod non solum in negligentioribus, verum studiosis quoque ac sollicitis sæpè factum est. Eadem regula etiam in solitudinis utamur quiete dicentes, plurimos probabiles suscipiens reprobavit, ideo quod nutu suo malent vivere, voluptatis eos esse studiosos deprehendens atque arguens. Alios item suscipiens ex metu & perpetua cura iudicii ac damnationis suæ sollicitos ac ferventes fecit. Nullus qui vel furore vel elatione vel simulatione vel iniuriarum memoria perturbatur, solitariae quietis vestigium unquam vel videre audeat, ne forte stuporem animi inde lucrètur. Qui verò his perturbationibus mundus est, ipse iam quod expedit agnoscat, imò ne ipse quidem ut reor, totum. Qui ratione solitariam arripiunt quietem signa & studia & argumenta ista sunt, mens tranquilla, nullisque agitata perturbationum fluctibus, castissima intentio, raptus ad Deum, præsens semper cruciatuum memoria, mortis præparatio, infatigabilis ac insatiabilis oratio, custodia inviolabilis nullisque prædonibus patens, fornicationis mortificatio, totius affectionis mortalis ignoratio, mundi mors, gastrimargiæ fastidium, Theologiæ materia,

teria, discretionis fons, promptæ lachrymæ semper atq; in potestate: loquacitatis exterminatio & si quid huiusmodi est, quo sibi cōtraria atq; infesta solet esse multitudo. Porro eorum qui ratione hanc subeunt, ista sunt: diuitiarū incrementum ira cundia memoria illata contumelia, charitatis imminutio, fastus ac superbia assumptio. Sciens ac prudens tacebo reliqua. Quoniam verò ad id sermo noster processit, necesse est vt de his quoque qui sub obedientia & subiectione viuunt hic loquamur: de ijs enim mihi maxime sermo est. Eorum qui legitime & castè atq; incōtaminatè ornatissimæ huic & pulcherrimæ virtuti coniuguntur, ista esse argumenta sanctis patribus diffinitū est, quæ suo quidē tempore perficiuntur, quotidie tamē extenduntur adiectione profectūq; suscipiūt. Primitiue humilitatis incrementū, furoris imminutio: exinanitio nim felle qd aliud fieri potest: charitatis assumpcio vitiorum alienatio, odij liberatio, quod ex reprobatione fit, imminutio lasciuia: ignoratio ac studij accumulatio, misericordiae dilectio, superbiae peregrinatio. Virtus sane omnibus operantibus paucisq; proueniens. Cū fonti aqua deest, iam non proprie dicitur fons. Quid sequatur intelligi quod mentem habet. Adolescētula q̄ non seruauit uerum corpus inquinauit, anima verò quæ non seruauit pactū contaminauit spiritū: illam quidē sequitur vituperatio, odiū, verbera & quod omnibus miserabilius est seperatio atq; diuortiu: hæc verò sequuntur, inquisitiones, obliuio mortis, inextinguibilis ventris, oculorū incōtinentia, inanis gloriæ operatio, somni insatiabilitas, cordis duritia, insensibilitas, cogitationū horreū, capitis uitas cordis, turbationis operatio, in obedientia

8
S. QUIETE GRAD. XXVII. 284

contradictio, infidelitatis cor, nulla certa salutis fiducia, securum multiloquiū, vitiosa affectio, & q̄ omnibus grauior est confidentia, quoq; omnibus miserabili⁹ est cor absq; vlla cōpunctionis gratia: cui succedit in eos potissimū, qui non aduertunt, indolentia spiritum, ac mater lapsuum. Solitariae quietis æmulos, quinque ex octo spiritibus, subiectos 7 verò tres præcipue oppugnant. Solitarius aduersus acediam pugnas sæpè iacturā facit, tempus enim orationis atque cōtemplationis, aduersus hanc excogitando ac luctando consumit. cum aliquando in cella sedens desidiā, torporē, cellulamq; ipsam fere cogitarē deserere, aduenientes viri quidam, vt solitariū summis attollebant laudibus, ac Beatum prædicabant, citusq; negligenter spiritus ab inani gloria fugatus abscedit. Admiratusque sum quomodo spiritibus omnibus tribulus iste aduerferur. Aspice horis singulis cōtugis 8 & cōturbernalis tui motus atq; obreptiones, momētaq; & cōuersationes quomodo & quorsum vergāt. Qui per spiritum sanctum tranquillitatem acquisiuit, solus nō ignorat hanc speculationem. Principale solitariae quietis opus est, omnia negotia ei⁹ siue rationabilia sint, siue irrationabilia negligere (nā qui aperuerit prioribus in sequētia etiam incidet) impigra oratio secundū, & tertiu⁹ operatio cordis suribus inuolabilis. Possibile non est, vt qui literas non didicit, in libris se naturaliter exerceat, longē est impossibilius, vt qui prius illud adeptus nō est, duo sequētia rationabiter arripieret. Cum mediū 9 illud arripuisse inter medios effect⁹ sum, ac sitiētē me illuminabat. Et ecce rursus erat in illis. Quid quidē in eo erat ante visibilē carnē princeps docere nō poterat neq; . n. permittebatur. Quomodo aut nunc est, vt diceret, ora-

bam. In proprijs quidem, inquit, sed nunc in illis.
 Et ego quæ nam inquam est dextra statio, atque
 autore sedes. Impossibile est hæc aure perdidit.
 Ego autem quo me trahebat affectus, adducit
 inquam ad tempus illud. Nondum ait venit
 ra, ob defectum ignis incorruptionis. Illa fuit
 luto hoc nescio, siue absq; eo dicere non possum.
 Difficile ac durū est cæstiū maxime tempore
 tere meridianum somnum. Tunc enim & sol
 tasse nequaquam reiiciendum est opus manuum.
 Noui accedat spiritū præparare ac præire for-
 tionis spiritum solere, vt valide corpus resoluatur
 atq; in somnum præcipitans, velut per somnum
 iniquitates quiescentibus inducat. Si illis
 nino resistas fortissimè, oppugnabunt te omnes
 acriter, vt quasi nihil proficientem à certamine
 reuocent. Nullum certius argumentum est
 dæmones à nobis victi sint, quam si nos accedant
 oppugnent. Cum procedis congregata custodiant
 lent enim aperta ianua inclusæ aues auolare, tu
 vero nullum quietis inueniæ molumen.
 Modicus pilus perturbat oculum, & modica
 demolitur quietem. Quies enim est depositio
 suum curarumq; rationabilium abnegatio. Qui
 reuera quietem apprehendit, ne ipsius quidem
 nis geret curam vllam. Neq; enim mentitur
 ait. Qui mentem puram deo cupit sistere curam
 agitur, is ei similis est, qui pedes suos fortiter
 vinciens celeriter incedere nititur. Rari quietis
 sunt qui in sæculari philosophia ad summum
 ruditi sunt. ego vero pauciores esse dico, qui
 quietis sapientiam secundū deum nouerunt. Qui
 deum nondū nouit, quieti idoneus non est. Qui
 maq; pericula sustinet. Quies imperito sufficit
 nam cum dulcedinem dei non gustauerit in
 tina

uationibus & furtis, & mœroribus, & fagati-
onibus animi tempus consumunt. Qui pulchritu-
dinem orōnis attigerit, fugiet turbas vt onager.
Quis enim nisi hic dimisit onagrum liberum ab
omni consortio hominum? Is qui passionibus ob-
sessus moratur in heremo, horū exercitationi ro-
tus incūbit. Sicut & senex sanctus Arsilaites Geor-
gius quem & charitas tua non ignorat, cum ali-
quando formaret, atq; instiueret inutilem animā
meā, & erudiret ad solitudinis quietem, me de hu-
iusmodi loquēs edocuit. Notauī, inquit, mane vt
plurimū inanis gloriæ atq; concupiscentiæ spūm
solere aduenire, meridie vero acediæ & iracundiæ
& tristitiæ, vespere aut infelicis ventris stercore ty-
rannos. Melior est subditus pauper, q̄ solitarius q̄
hinc inde distrahitur. Qui secundū rōnem quietē
arripit, neq; ipsius lucra quotidie cōsiderat, is aut
nō rōne, & secundū q̄ cōuenit quiescit aut elatiōe
subripitur. Quies est perpetuo atq; intēssimo cul-
tu deo iugitur assistere: Iesu memoria fac vt spūi
tuo yniatur, tuncq; agnosces q̄ sit quietis vtilitas.
Lapsus quidem subdito voluntas est propria, qui-
eti vero solitarij orationis intermissio. Si aduentu
fratrū ad cellam tuā gaudeas, scito te ipsum ace-
diæ vacare soli non deo. Exemplar orōnis tibi sit
vidua illa euangelica ab aduersario suo diutius af-
flicta, quietis vero forma, magnus ille parq; ange-
lis solitarius Arsenius. Memento qui in solitudi-
ne degis angeli huius solitarij institutum, 10 atq;
intuere quomodo ad se aduenientes (ne id quod
erat maius omitteret) in salutatos plærumq; re-
miserit. Certum est dæmones persuadere his qui
irrationabiliter circuire sunt soliti, vt ad eos sæ-
pius proficiscatur qui studiosissime sectatur quie-
tem, vt horum causā operarios dei vel parum im-

Luce 18.

pedire possint. Nota eos qui sunt huiusmodi detestissime neque vites religiose & pie contristare negligentes. Fortassis ex hac salubri contristatione circuire desinent. Caue enim ne prædictæ intentionis occasione frustra, & sine causa animam contristes, quæ forte præ sitis ardore haurire abs te quam venit. In omnibus vero lucerna tibi est. Vita quiescentium, imo vero monachorum cunctum cōscientiam ex intimo cordis sensu finit. qui rationabiliter currit, studia sua ac locutiones cogitationes & incessus & motus, omnia secundum deum facit studiosissimè, atque ex affectu coram domino operatur. Quod si adhuc subiecit, nondum secundum virtutem operatur. Nam ait quidam in psalterio propositionem meam & consilium ob defectum hactenus dilectionis: Ego vero per orationem aperiam voluntatem meam, atque inde certum aliquid auditionis rebum accipiam: Fides est orationis penna, quam tu habeat, rursus in sinum meum reuertetur. Fides anime nihil hæsitans stat, adeo fixus, ut nullam uersitate motus agitur, fidelis est non qui de omnibus posse arbitratur sed qui credit omnibus potest. Fides est insperatarum rerum induit atque hoc latro ille felix ostendit. Fidem genuit labor & rectum cor, ex quibus ille quidem nihil laborantem efficit, hoc autem eiusdem est author. Quæ centium mater est firma fides, nisi enim credideris, quis, quomodo quiescere poterit? Qui cōpeditur in carcere est, torquentis deterretur metu. Quis in cellula quiescit timorē peperit domini. Ita prior ille questionem, ut secundus æterni iudicium metuit. Summo tibi metu opus est, si rissime in solitudine. Nihil enim persequi & fugere accediam, ut timor potest. Inspectabit assidue

quando iudex adueniet in carcerem, verus autē operarius quando vt exire virgeat, venturus sit. Alligatum est priori tristitiæ pondus, sequenti vero lachrymarum fons. Si patientiæ quæsiseris baculum, cito desistent canes impudicè agere. Patientia est fractus animi labor, nullis vel proximis rationabilibus fragoribus agitur. Patientia est vexationis quotidie expectata diffinitio. Patientia est occasionum amputatio: suaque sibi cuiusq; sollicita vacatio. Non ita suo alimento vt patientia operarius indiget. Si enim illa adsit coronam accipiet, sin vero hæc non adsit perniciem refert. Patientia ante monumentum mortuus est, sepulchrū enim cellam suam fecit. Patientiam spes & luctus peperit, nam qui absq; his duobus est accidia seruus efficitur. Scire debet palestrites Christi, quos hostes animus persequi & quibus cominus congredi expediat. Luctatio quippe aliquando coronas ministravit aliquādo vero luctus declinatio improbos fecit. Sed hoc verbis edocere possibile non est. Neq; enim eijsdē omnes neq; eodē modo afficimur, neq; qualitas vna omniū est. Vnū spirituum obserua vigilantius, nam ille & te infatigabiliter oppugnat, in statu, in transitu, in sessione, in motu, in accubitu, in oratione, in somno. Plurimi ex his qui in sanctæ quietis cursu assident eā semper in se ipsis operationem continent, quam psalmista signauit. *Psal. 15.* Pronidebam dominū in aspectu meo semper. Neque enim omnes panes ex celesti tritico spiritualis alimenti eiusdem speciei sunt. Alij in eo se exercent quod dominus ait: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Alij in eo quod rursus ait: Vigilate & orate. Alij iterum in eo quod scriptum est: Præpara in exitum tuum opera tua. Alij in eo quod dicitur:

Luca 21. Humiliatus sum & saluauit me. Pleriq; id semp
Matt. 26. inspiciunt. Nō sunt condignæ passionēs huius te-
Prou. 24. poris ad futurā gloriā, quæ in nobis reuelanda
Psal. 114. est Quidem uero illud. Ne quādo rapiat ut leo
Roma. 8. nimiam meam, & nō sit, qui eripiat, intentissimè
Psalmo. 7. cogitant. Omnes quidem isti currunt, sed unus
 cepit brauium. Ex his sine labore, non solum uig-
 lans, uerum etiam dormiens is qui iam profectus
 peratur: Vnde nonnulli in ipsis quoq; somnia-
 cedentes ad se dæmones ignominijs, & contum-
 lijs castigant impudicasque mulierculas de cali-
 te admonent. Ne sis in expectatione aduenientis
 sollicitus, neque te ad id antea præpares, simp-
 enim totus a omni nexu liber est quietis statu.
 Nullus qui turrim uel cellam quietis ædificare uo-
 lit, id ante conatur quā sedens per orationem co-
 putet an habeat proprietates perfectioni necessa-
 as, ne forte postquā fundamenta iecerit, risum ibi
 inimicis faciat operarijs reliquis impedimentū. In-
 spice diligentius aduenientem in te suauitatem: ne
 forte ab auaris medicis imo uero insidiatoribus
 subdolè tibi præparata sit. Noctu quidem pluri-
 mum orōni insiste, psalmodiæ parū: die uero mi-
 sus pro tuis uiribus te parare satage. Solet lectio
 mediocriter illuminare atq; colligere mentē, uer-
 ba enim sunt sancti spiritus, accedentesq; adie-
 mnino dirigunt & moderantur. Sit tibi operanti
 lectio quæ informet actionē, nam si ad sit operanti
 superflua iam erit lectio. Laboribus potius quam
 libris salubritatis uerba intelligere satage. Noli an-
 tequam uirtute spiritali perditus sis, eos libros
 legere qui menti nocere possint. Nam cum uel
 reuera tenebrosa sint, imbecillioribus tenebras oc-
 ducunt. Vnus sæpe calix, uini gustū dedit, unus
 uero sermo solitarij, his qui gustare possunt, com-
 nentum.

nam illius interiorem actionē statim patefecit: in
motū animæ oculum aduersus elationem constā
ter tene, nihil quippe aduersus spiritalia furta, hac
perniciōsus inuenies. Cū processeris parciro lin
guæ, plurimos enim labores hæc subito spargere
& dissipare nouit. In eo te statu exerce, q̄ curiosi
tatem nesciat. Nihil enim ita quietem inquinare
potest, vt curiositas. His qui ad te veniūt necessa
ria, atq; vilia propone, corpori. sc. atque spiritui.
Etsi quidem illi sapientiores sint, silentio philoso
phiam nostram indicemus, sin autem fratres fue
rint eiusdemque nobiscum status, moderate ianu
am aperiāmus. Præstat tamen omnes superiores
nobis existimare. Cum vellem his qui iuniores ad
huc erant corporis opus in collectis omnino in
terdicere, continuit me, qui arenam in pallio to
ta nocte ferebat. Sicut rationi dogmata san
ctæ & increatæ, & adorandæ trinitatis opponun
tur, quæ de dispensatione carnis vnus ex tribus
personis eiusdem laudatissimæ trinitatis legimus,
illa enim qui ibi pluralia, in hoc sint singularia, &
quæ illic singularia, hic pluralia sunt: ita & alia so
litudinis quieti, alia obedientiæ, alia subiectioni
studia conueniunt. Quis agnouit sensum domini?
ait diuin⁹ apostolus. Ego autē dico, quis agnouit
sensum hominis & corpore & spiritu quieti soli
tudinis dediti?

Annotationes in Gradum. 27

- 1 Sacram corporis & animæ quietem anachoresin, seu
- 2 vitam solitariam appellat. Ad hanc plerique mo
nachorum tunc temporis aspirabant, quidam obedien
tiæ laborumque monasterij pertæsi, quidam inani glo
ria, quam hic canem appellat, inflati: præsumentes
se ad eam nunc perfectionem venisse, qua huic vitæ
angelicæ sufficiens esse posset. Ob hanc causam San
tissi-

- sã Sanctiſſ Abbas noſter vtitur hac inſinuatione vt
 tius excuſatione, cur non iuſto tractatu hanc quæſti-
 ſit proſecuturus: ne forte ſc. cani huic inani gloria lici-
 det, monachosq; è ſancta obedientia in eremiũ pellat.
- 3 Scientiam cogitationum vocat artem moderandi cogi-
 taq; ſuas cogitationes.
- 4 Quasi diceret: Is ſolitarius eſt, qui licet de celis
 progrediatur, de ſilentio tamen ſuo non progreditur.
- 5 Per porius pelagu & profundum nibil aliud quam
 ſolitariam vitam intelligit.
- 6 Quædã exemplaria Tabenſionitas quædã Tubenſionitas
 legunt, utraq; malè, cũ Tabenſionitas legendũ ſit. Et
 aut Tabenſionitas monachi numero 5000, ſub vno de-
 bate, in vno cœnobio in Thebaidis Aeg. iuxta Lybia
 montes deſertis habitantes. De quorũ diſciplina vñ
 Caſſianũ li 4. inſtit. ca. 1. & ſeq. Scythia verò, de qua
 hoc loco mentio ſit, non eſt ea quæ iuxta Imam ni-
 rem eſt, ſed quæ in Aegypto inter Meridem laici
 oppidum Memphim iacet, quæque à Ptolomeo libro
 Geog. cap. 5. Scythiaca regio appellatur. Erat autẽ
 tempore Climaci Chriſtiana & heremitũ religioſum
 pleta, ibiq; monachorum probatiſſimi patres & ſan-
 ctiorũ morabatur perfectio vt ait Caſſian. Col. 1. c. 1.
- 7 Alij apertius interpretantur, hoc modo: Ex octo ma-
 liciaſpiritibus quinq; impugnant principa-
 ter ſolitarios, videlicet acedia, triſtitia, ira, cen-
 doxia & ſuperbia: tres vero obedientes (i. e. qui
 in monaſterijs degunt) ſc: gula, luxuria & auaritia
 oppugnant.
- 8 Acediam: notat nam gradu 13. fol. 144. dicitur acedia
 ſolitario indiuiduã comitẽ eſſe: pro quo vñ
 interpres perpetuam vxorem poſuit.
- 9 Ponit reuelationem ſibi à deo exhibitam: ſed tam obſcu-
 re vt vix intelligi poſſit. Fuit autem ea talis Per me-
 dium illud. i. orationem raptus eſt inter me-

os. angelos ubi illuminat⁹ est: Erat enim princeps quidam inter illos, hunc rogavit quid in Christo erat ante assumptā visibilē carnē: sed princeps ille angelorum eum nec docere potuit, nec permittebatur. Orabat secundo ut quomodo nūc esset Verbū vel Christ⁹ diceret: respondit princeps: in propriis & nō in istis. Tertio rogat quis staret & sederet ad dexterā, audiuit: Impossibile est insinuari hoc per aures. Ultimo allec⁹ desiderio rogavit ut ad eā prouheretur perfectionem, in qua videret Verbum diuinū sicuti est, & responsū est ei: non esse illud hominis, priusquā corpus mortale absorberetur à vita, & imperfectio corruptionis fieret perfecta pignē Spiritus. S. qui consumit omnē miseriam.

An autem hic raptus in corpore factus sit vel extra corp⁹ dicit se nescire.

De solitudine fugaq; hominū B. Arsenij vide in vitis Patrum parte 2. §. 180 & 181.

De oratione virtutum matre, Gradus XXVIII.

Ratio in qualitate quidem sua coniunctio atq; vnio est, hominis videlicet & dei, secundum actionem vero cōstantia mundi ornatus collectio, reconciliatio dei, lachrymarum mater, earūq; item filia, peccatorum propitiatio tentationum pons, tribulationum interpositus patris, bellorū confractio, angelorū opus, in corpore arū omnium virtutū cibus, futura letitia, infinita operatio, virtutum fons gratiarū ministra, profectus inuisibilis, nutrimentum animæ, mentis illuminatio, desperationis amputatio, spei demonstratio, tristitiæ solutio, monachorū diuitiæ, solitiorū thesaurus, irē minuto, speculum profect⁹, mensurarum indicium, status insinuatio, futurorum reuelatio, clementiæ significatio. Oratio eis qui recte orant, curia & iudicium & tribunal domini